DENGÊ KOMKAR

Sal : 8
Wext : 5.3.1987
Hejmar : 95
Bıha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

Bu devrimler çağında
Kendime baktım aynasında tarihin
Görünen yüze kahrettim
Kahrettim tüm yaşamıma
Nerede doğuş ve bereket,
Adım,
tarlam
ve evim.
Hani nerede bir parça kuru ekmeğim
Horlanan bir köleyim daha ben
Yoksulluk bileklerimde zincir
Gundi

SURGÜNLERE HAYIR!

RADYO DORTMUND ENTERNASYONAL'DE KÜRTÇE YAYIN

Bilindiği gibi F. Almanya'daki Kürdistanlı işçilerin demokratik kitle örgütü KOMKAR, 1985 başlarından beri yürüttüğü bir kampanyayla diğer uluslardan işçilere tanınan hakların Kürdistanlı işçi ve ailelerine de tanınmasını, federal hükümetin, Kürtlerin varlığını resmen tanımasını talep ediyor. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar ve sonuçları hakkında okuyucularımızı sürekli bilgilendirdik.

Bu alanda elde edilen başarılardan biri de radyo ve televizyonda Kürtlere yönelik programlara daha sık yer verilmesi oldu. Şubat ayında bu doğrultuda daha ileri bir adımı "RADYO DORTMUND ENTERNASYONAL" attı. 10 ayrı dilden yayın yapan ve çapı 120 km.lik bir alanda dinlenebilen bu yayın, bundan böyle düzenli olarak her perşembe günü saat 21.30'dan 21.45'e kadar Kürtçe yayın da yapacak. Yayının frekansı UKW 87,8 m. Yayında bölgesel haberlerin dışında kültüre de yer verilecek.

Bu adım küçük de olsa F. Almanya'da yaşayan Kürdistanlılar arasında sevinçle karşılandı. Birçok kişi telefon ve mektuplarla sevinçlerini dile getirdiler, isteklerde bulundular.

Bu olumlu gelişme karşısında hırslarından çılgına dönenler de oldu. Türk elçiliği, F. Almanya Dışişleri Bakanlığı kanalıyla NRW Kültür Bakanlığı'na ve radyo yayını yönetmenine baskı uygulayarak geri adım attırmaya çalıştı. Ama amaçlarına uluşamadılar. Tersine, sert bir tepkiyle karşılandılar. Bu kez de devreye Dortmund ve çevresindeki 10 faşist ve gerici Türk derneği sokuldu. Bu dernek yöneticileri adına yazılan bir mektupta, Kürtçe diye adlandırılan bir dille yayın yapılmasından Türklerin duyduğu "şaşkınlık" ve "üzüntü"dile getiriliyor. Yanlış bir bilgilendirme sonucu bu yayının başlatıldığını sandıklarını belirterek, akıllarınca Kürt ve Kürtçe diye birşeyin olmadığını anlatmaya çalışmışlar!...

Sözde Lozan antlaşmasında belirtildiği gibi "Türkiye'de etnik azınlık yokmuş, sadece müslüman olmayan dini azınlıklar varmış"... Kürtlerin "Türk"lüğünü çok duymuştuk da, Rumların, Ermenilerin de "Türk" olduğunu yeni duyduk.. Daha inandırıcı olabilmek için utanç belgesi faşist anayasadan da alıntı yapmışlar: "Türk devletine vatandaşlık bağıyla bağlı olan herkes Türktür." Mütevazi davranmışlar doğurusu. "Güneş Teorisi" nedeniyle tüm dünyada yaşayanların Türk olduğunu kanıtlayabilmek varken, kendilerini Türkiye ile sınırlamışlar.

Bu yayını isteyenleri gözden düşürmek için karalamayı da ihmal etmemişler. Bu kişilerin hepsi Türkiye'de politik bunalım yaratmaya çalışan Marksist-Leninist guruplara aitmişler, Türk halkını temsil etmezlermiş.. Hitler Almanyasında veya bugünkü Türkiye'de olsaydı bu mektubu yazanlara üstün liyakat madalyası verirlerdi herhalde!..

KOMKAR Merkez Yürütme Kurulu, beklenen bu saldırılar üzerine, yayın yönetmenine bu ırkçı görüşleri belgelerle çürüten ve radyoda kendi dilleriyle yayın yapılmasının diğer uluslardan işçiler gibi Kürtlerin de hakkı olduğunu, bu gerici ve faşist örgütlerin Türk halkını temsil edemiyeceklerini, Kürt ve Türk demokratlarının atılan bu olumlu ve haklı talebi desteklediklerini belirten bir mektup yazdı.

Kuşkusuz Türk elçiliğinin ve ırkçı, faşist Türk örgütlerinin bu saldırılarına karşı çıkmak, aynı zamanda Türk demokratlarının, ilericilerinin ve devrimcilerinin de görevi olmalıdır. En küçük haklı bir istemi bile savunmadan, kardeş olunduğunu söylemek pek bir anlam ifade etmez. Bu nedenle böylesi günler ve durumlar kardeş olabilmenin bir sınavıdır da..

Şimdi biz, Kürdistanlı işçilere, emekçilere ve aydınlara düşen görev bu olumlu adıma kararlıca sahip çıkmak, bu yayını elimizden geldiğince haber, bilgi, müzik, şiir ve kullanılabilecek diğer materyallerle desteklemek, yayın redaksiyonuyla canlı bir bağ kurmaktır.

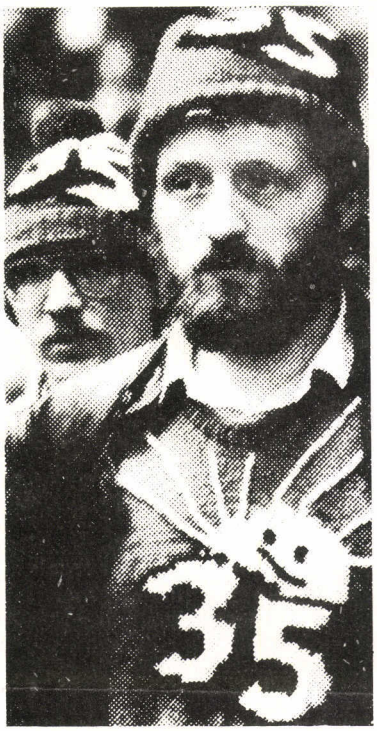
Daha ileri haklar böylesine sınırlı haklara sahip çıkmadan elde edilemez.

Kürtçe yayın redaksiyonun yazışma adresi:

RADİO DORTMUND INTERNATIONAL
Taem für kurdische Sendung
Lindemannstr. 79
46 DORTMUND 1

Günü, saati ve frekansı
Her perşembe
Saat: 21,30-21,45
UKW, 87.8 m.

1987' de Hedef: "35 SAATLİK ÇALIŞMA HAFTASI"

Federal Almanya'da haftalık çalışma süresini kısaltma mücadelesi yeniden gündeme girmiş bulunuyor.

En son 1984 yılında "35 Saatlik Çalışma Haftası" için altı hafta boyunca zorlu bir mücadele yürütülmüştü. Grevler ve dayanışma eylemleriyle tüm istemler elde edilemedi, ama gelecekteki mücadele açısından yeni perspektifler kazanıldı. Örneğin 1985 yılından itibaren uygulanmaya başlanan 38,5 saatlik çalışma haftası, bu mücadele sonucunda elde edilmişti.

IG-Metall Sendikası başlattığı yeni kampanya ile bu kez, 35 saatlik hedefe varmayı amaçlıyor.

Şüphesiz sendikaların iş süresinin kısaltılması isteminin somut nedenleri var. İşçilerin sosyal ve kültürel etkinliklere katılımı, sağlık durumlarının korunması vb. ancak iş süresinin azaltılmasıyla olanaklıdır. Son olarak Kohl hükümetinin ve işveren çevrelerinin dayatması sonucu İş Teşvik Yasası'nın 116. Maddesi değiştirildi ve bu, emekçilerin çalışma koşullarını daha da güçleştirdi.

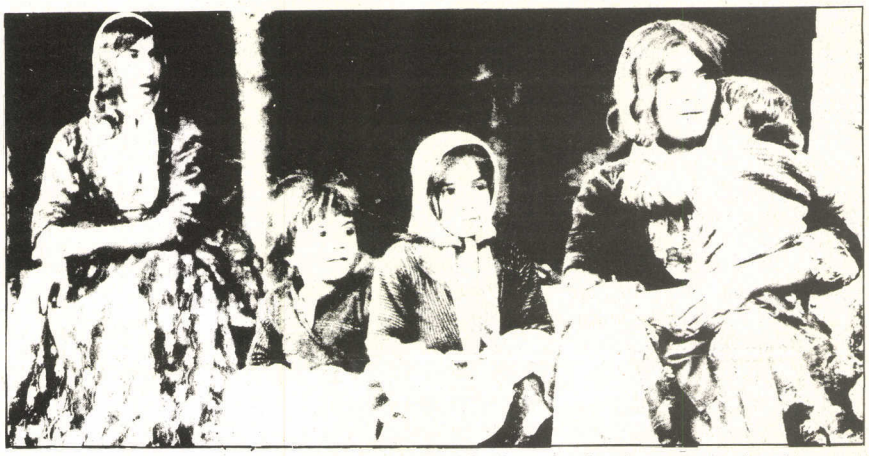
İş süresinin kısaltılması aynı zamanda işsizliği de azaltır. Sendikaların tahminlerine göre, böylelikle 200 bin kişi için yeni işyeri imkanı doğmuş olacaktır.

13 Şubat 1987'de 3 bin 500 sendika temsilcisinin katıldığı bir konferans yapıldı Dortmund'ta. Konferansta sendikaların 35 saatlik çalışma haftası uğruna mücadele ve kitleleri seferber etme stratejisi tartışıldı. Uyarı grevlerinin ve işyeri dışında değişik dayanışma eylemlerinin yapılması kararlaştırıldı.

IG-Metall sendikası 14 Şubat'ta yine Dortmund'da bir miting düzenledi. Mitinge ağırlıkta metall işkolundan olmak üzere 13 bin emekçi katıldı. Coşkulu ve yığınsal geçen mitingte, Alman Sendikalar Birliği (DGB) Başkanı Ernst Breit, Kamu İşçileri Sendikası (ÖTV) Başkanı Monika Wulf Mathies ve IG-Metall Başkanı Franz Steinkühler yap-

(Devamı 11. Sayfada)

Sömürgeci-Faşist Rejimin Bir Barbarlığı Daha: KÜRTLERİN YENİDEN 'MECBURİ İSKANI'

Kürt halkı, daha on yıllarca önce "Sürgün"ün ne demek olduğunu yaşamıştı. Tek parti döneminde sömürgeci hükümetler, 100 binin üzerinde insanımızı ülkesinden koparıp Batı'ya sürgün etmişlerdi. Kürt halkı sürgünün kendisi için açlık, yoksulluk, acılarla dolu yeni bir "yaşam" olduğunu biliyor. O bunları yaşayarak gördü...

12 Eylül 1980 sömürgeci-faşist askeri darbesinden sonra Kürdistan halkımıza karşı sürdürülen devlet terörü misli görülmemiş boyutlara vardı. Kürdistan'da polisin, jandarmanın, komando birliklerinin zulmüne uğramamış, halkı işkenceden geçirilmemiş, hakaret görmemiş köy ve kasaba kalmadı. Yüzlerce insanımız rejimin "kolluk kuvvetleri" denen çapulcu sürüsü tarafından sorgusuz sualsiz kurşuna dizildiler. Onbinlerce Kürt yurtseveri, devrimcisi, sosyalisti zindanlara dolduruldu; işkence odalarında, zindanlarda katledildiler... Bunlar kafi gelmemiş olak ki, sömürgeci-faşist rejim son günlerde yüzbinlerce insanımızı ülkesinden kovmak istiyor.

"Ormanları Korumak" adı altında yapılmak istenen şey, halkımızı atadan dededen kalma toprağından koparark, onu assimile etmek, kurtuluş mücadelesine engel olmaktır. Kürdistan'dan sürgün ettiği insanlarımızın yerine ise, Batı'dan getireceği Türk ve devrim kaçağı Afganları yerleştirerek Kürt nüfusunu giderek azaltmaktır. Böylelikle Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nin önünü aklınca alabileceğini düşünmektedir.

Yeni "Mecburi İskan" ile yoksul Kürt köylüsü topraklarından uzaklaştırılmaya çalışılırken, diğer taraftan da GAP adı altında ülkemizin yeraltı ve yerüstü kaynaklarını sömürmeye yönelik bu projesi için ülkemizin topraklarını emperyalist parababalarına plantasyon, büyük çiftlik ve tarım işletmeleri için satarken, bir taraftan da Batı'dan insanları getirtip Kürdistan'ın bu illerine yerleştirmeye çaba harcıyor. Bu bile sömürgeci, faşist rejimin sürgünlerle varmaya çalıştığı amacı ortaya koymaya yetiyor...

Sömürgeci-faşist Türk rejimi, kendisi için büyük bir tehlike olduğunu iyi bildiği Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketini ortadan kaldırmak için binbir türlü oyunlara girişiyor. 15 milyonluk Türkiye Kürdistanı halkımızı ve bir bütün olarak 25 milyonluk Kürt halkını ortadan kaldırmadıkça kendisinin korkulu rüyası olan "Kürt Sorunu"ndan kurtulması mümkün değildir...

Evren-Özal diktatörlüğünün Kürdistan'daki bu insanlık dışı uygulamalarına karşı tüm ilerici, demokrat, devrimciyim diyen herkesin sesini yükseltmesi gerekir.. Rejimin iğrenç yüzünü tüm imkanlarımızı kullanarak gözler önüne serelim... Bu, asgari bir demokratlık görevidir.. Türkiye ve Türkiye Kürdistanlı örgütler, tek tek kişiler Evren-Özal diktatörlüğünün barbarlığına karşı sessiz kalmamalıdırlar. Protestolara güç katmalıdırlar.. Kürdistan halkımızla beraber olduklarını göstermelidirler..

"GÖÇ TEBLİGATI"nın basına yansıması üzerine, çeşitli siyasi partiler açıklamalarda bulunarak olayı protesto ettiler. DSP Genel Başkanı Rahşan Ecevit "bölgenin yüzlerce köyünün halkını yurdun uzak bölgelerine yeni zorluklara sürüklemenin insafsızlığın da ötesinde zulüm" olduğunu söyledi.

Yurt dışında ise, KOMKAR, bir bildiri yayınlayarak, tüm Türk ve Kürt emekçilerini Kürt halkıyla dayanışmaya çağırdı, sürgünlere karşı seslerini yükseltmelerini istedi. Diğer yandan 21 Şubat 1987 günü Hamburg, Batı-Berlin, Köln, Frankfurt, Nürnberg ve Münih Türk Konsoloslukların önünde düzenlenen protesto gösterilerine katılmaya çağırdı.

Yine Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi Cenevre'de toplanan BM İnsan Hakları Komisyonuna konuyla ilgili bir İngilizce bildiri sundu. Taraf ülkelerin dikkatini Kürdistan'da yapılanlara çekti.

Sömürgeci-faşist Türk rejimi, Türkiye Kürdistanı'nda halkımızı yerinden yurdundan uzaklaştırmak için yeni ve emsali görülmemiş bir sürgün başlattı. Sözde "Ormanları Korumak" gerekçesiyle Tunceli'nin 442 köyünden 234'üne, Erzincan'ın ise 275 köyüne "GÖÇ TEBLİGATI" yapıldı. Erzurum, Kars, Elazığ ve Bingöl köylerinde ise "Göç"-e yönelik araştırmaların sürdüğü belirtildi. Bu köylerde yaşayan köylüler, Batı'nın çeşitli kentlerine sürgün edilecekler.

TC'nin kurulduğu 1923 yılından beri gelmiş geçmiş sürgünlerin en büyüğü olarak nitelendirilen son sürgünlerden, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndan toplan 9,5 milyon insan zarar görecek...

Tunceli nüfusunun hemen hemen yarıya yakın bir kısmını (50 bin) kapsayan bu sürgün ile Tek parti döneminde "Mecburi-İskan" ,"Tunceli Yasası" diye bilinen yasayı sömürgeci-faşist rejim yeniden başlatmış oluyor.

"Göç Tebligatı"nın basına yansımasından sonra gelen tepkiler üzerine, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Doğan, "orman köylüsünü kesinlikle göçe zorlamıyoruz" derken, Orman Genel Müdürlüğü de istatistiki bir çalışmanın yapıldığını ve köylünün ancak kendi rızasıyla göç edeceğini söyledi.

Tespit edilen köylülere Orman Genel Müdürlüğü'nce hazırlanmış tek tip dilekçeler dağıtılarak, kenidlerinden göçe "razı olmaları" isteniyor. Dilekçeyi imzalayan "Alınan kararı onayladığımı arz ederim" diyerek beyanda bulunmuş oluyor.

Sürgünlerin Kürdistan'ın birçok ilinden yapılacağı kesinleşirken, sömürgeci-faşist rejim, Batı'nın bazı illerini de işin içine katarak hem yurt içinde hem de yurt dışında gelebilecek tepkileri yumuşatmayı amaçlamıştır. Zaten daha sonraki günlerde hükümet sözcüleri "Göçün salt Doğu ve Güneydoğu illerini kapsamadığını" belirterek, bunu açıkça gösterdiler. Bunun bir yalan olduğu gün gibi ortada.. Daha geçen yıl Tunceli, Siirt, Mardin gibi Kürdistan'ın birçok ilinde "toplu köyler" adı altında birçok insanımız köyrinden uzaklaştırılarak, "Toplama Kampları" oluşturulmaya gidilmişti...

Diğer bir yalan ise, göçün "isteğe tabii" olduğudur... Sürgünün sözkonusu olduğu Tunceli'de "güvenlik güçleri" denen çapulcuların 10 binlerce insanı çağırıp kendilerine tebligatları zorla imzalattığı, imzalamayanların ise tutuklandıkları, işkenceden geçirildikleri gelen haberler arasında..

KERKÜK ve MUSUL'U İŞGAL TARTIŞMALARI ALEVLENDİ

İran-Irak savaşında İran'ın Basra kapılarına dayanması, Lübnan'daki yeni rehin alma olayları, ABD'nin Doğu Akdeniz ve Basra Körfezi'ndeki savaş gemileri ve bölgedeki üslerine yaptığı askeri yığınaklarla tehditlerini arttırması, Kerkük ve Musul'un Türk ordusu tarafından işgali tartışmalarını yeniden alevlendirdi.

Bilindiği gibi öteden beri dozajı değişmekle birlikte, Kerkük ve Musul üzerinde "Türklerin tarihsel hakları" sözde sayıları 1 milyonu bulan "Kerkük Türklerinin esaretten kurtarılmaları", "bölgedeki zengin petrol yataklarının Türkler açısından hayati önemi" gibi konular sürekli propaganda edildi. Bu politika özellikle son aylarda daha da yoğunlaştırıldı. İştahı iyice kabaran sömürgeci Türk burjuvazisi, kamuoyunu etkilemek için yoğun bir çaba içine girdi. Gazeteler birlik yapan Kürt örgütlerinin "bölgeyi ele geçirme tehlikesinden", "Kerkük'teki Türklerin yerine Arapların yerleştirilerek bölgenin Araplaştırılmak istendiğinden" bahsedip durdular. Televizyonda yapılan bir programda ise, yakın geçmişte bölgenin Batılı ülkelerce Türklerin elinden nasıl alındığı acıklı bir şekilde anlatıldı. Elbette Osmanlı boyunduruğundan kurtulmak isteyen Arapların "kalleşliği" de vurgulanarak.

Ayrıca geçtiğimiz Şubat ayı içinde Milliyet gazetesi, uzmanların ve ağırlığı olan bazı kişilerin bölgeye müdahalesi konusunda yaptıkları değerlendirmelere yer verdi; köşe yazarları yorumlar yaptı. Ortaya çıkan tablo şu; herkesin birleştiği nokta, başta ABD olmak üzere Batının bu işgali teşvik ettiği ve hatta kimilerine göre de destekliyeceğidir. İşgale "ama"sız karşı olanların sayısı oldukça az. Bir kesim işgali canı gönülden onaylar ve Türkiye'nin menfaati icabı olduğunu gözü kapalı savunurken, diğer bir kesim yaptığı hesap sonucu başarı şansının az olduğu ve astarı yüzünden pahalı olacağı için, yine Türkiye'nin "yüksek menfaatleri" gereği adeta üzülerek hayır demek zorunda kalıyorlar. Bu son kesim içindekilerin bazıları açık bir kapı bırakmayı da ihmal etmiyorlar. "Şayet Türkiye'nin çıkarları zarar görürse iş değişir, bunları korumak zorunlu olur" diyorlar...

Altı çizilmesi gereken bir görüş de, "Batılı ülkelerin Türkiye'yi adeta işgale zorladığı" şeklinde olanıdır. Elbette bu durumda işgal emperyalistlerin, özellikle ABD'nin çıkarlarına da denk düşmektedir. Onların bu türden pekçok karanlık planları da elaltında hazırdadır. Ama ötedenberi yayılmacı amaçlar güden ve fırsatını buldu mu Kıbrıs'ta olduğu gibi gerçekleştirmeye çalışan sömürgeci burjuvazi ve onun devleti bu işe dünden razıdır. O, olsa olsa efendilerinden onay bekler. Zaten şu son yıllarda Kürdistan'ın diğer parçalarına defalarca saldıran, "resmi" sınırları bile hiçe sayan saldırgan politika, bunun açıkça göstermedi mi?

(Devamı 11. Sayfada)

BİR ÜLKENİN BÜTÜNLÜĞÜNÜ BOZAN İSİMLER

12 Eylül rejiminin ırkçı düşünce ve uygulamalarına göre, kimse istediği ismi çocuğuna koyamaz.. Şayet koyduğu isim "Türk örf, adet ve milli duyguları"yla uyuşmuyorsa, kişinin bundan dolayı hapishaneye düşmesi, ceza giymesi mümkün... "Milli duygular"la uyuşmayan isimler ise, sömürgeci mahkemeler tarafından değiştirilir, yerine "Türk" isimleri verilir.

Zorla isim değiştirme salt 12 Eylül rejimi ile sınırlı değil. Bu gelmiş-geçmiş tüm sömürgeci iktidarlar tarafından da yapıldı.

Bilindiği gibi daha Dersim, Ağrı, Şeyh Sait, Koçgiri isyanları döneminde Kürdistan'da köy isimleri, insan isimleri "Türk örf ve adetleri..." gibi saçma sapan gerekçeler gösterilerek değiştirilmiş, zoraki isim değiştirme kampanyaları açılmıştı. Örneğin Ağrı isyanından sonra Ağrı Dağı etrafındaki köylerde yaşayan köylülerin soyadlarının büyük bir kısmı "Öztürk"olarak değiştirildi. Buna benzer şekilde çok sayıda "Aslantürk", "Şanlıtürk", "Asiltürk" soyadları zorla insanlarımıza verildi. Herhalde sömürgeci rejim soyadlarında ne kadar "Türk"olursa bu insanların bir an önce Kürtlüklerinden kopabileceğini sandı..

İsim değiştirmeler, 12 Eylül askeri faşist rejimiyle birlikte alabildiğine pervasız bir şekilde sürdürüldü. Bunların en son örneği Bitlis'te yaşandı. NOKTA Dergisi'nin 15 Şubat 1987'de çıkan 6. sayısında şunlar yazılıyor:

"Roje Velat (Gündoğacak), Rojbin (Günışığı) ve Zozan (Bahar) isimleri, ad olarak Türkçe olmadığı gibi, yabancı kökenli sözcüklerdir. Ve Türkçe gramerine uygun düşmemektedir.

Çocuklara verilen adların ülke bütünlüğü, toplumumuzun sosyal yapısı yönünden uzun vadede önemi büyüktür. Bu nedenle de çocuklara konulacak adların toplumu bütünleştirici nitelikte olmasına özen gösterilmesi gerekir."

Bunlar Bitlis Emniyet Müdürlüğü tarafından düzenlenen "Kürtçe İsimler" başlığı altındaki bir rapordan alınmış. Bitlis Emniyet Müdürlüğü de raporu Cumhuriyet Savcılığına iletiyor. Cumhuriyet Savcılığıda Ankara Cumhuriyet Savcılığına danışarak bunların "milli kültürü" ve zart-zurtunu inciten adlar olup olmadığını soruyor...

Nüfus kütükleri taranarak çıkartılan isimler böylelikle birkez daha Türk milli zart zurtunu incitmiş oluyor. Bu isimleri çocuklarına koyan aileler mahkemeye çıkartılarak, kendilerinden "usulünce" bu isimleri değiştirmeleri isteniyor.. Ve Zozan (Yayla) ismi Türçe Suzan olarak değiştiriliyor. Suzan... öz be öz Türkçe!...

Gazetemizin sayfalarında sömürgeci faşist Türk yönetiminin buna benzer uygulamalarına yer vermiştik. Ağrı Asliye Hukuk Mahkemesi 6.5.1983'te aldığı bir kararla Brusk ve Bınevş olan isimleri, yine aynı gerekçelerle iptal etmişti. Brusk'un ismi Mehmet, Bınevş'ın ise Emine olarak değiştirilmişti. Böylelikle Kürtçe isimler gitmiş, "Türk örf, adet" ve zart-zurtunu zedelemeyen Arapça isimler gelmişti. Yaşasın anlı-şanlı Türk mahkemeleri!...

Olay salt Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndaki isimlerin değiştirilmesiyle sınırlı değil. Sömürgeci-faşist rejimin yurt dışındaki temsilciliklerinin de bu yönde alabildiğine çaba içinde olduklarını okuyucularımız bilmekteler. Bu konuda NATO ortağı olan emperyalist devletlerden de destek bulmaya çalışıyor. Bunların başında da Federal Almanya gelmektedir. Bilindiği gibi F. Alman nüfus daireleri, Türk konsolosluklarının gönderdikleri isim listelerini emsal alarak Kürdistanlı ailelerin kendi çocuklarına Kürtçe isimler vermelerine engel olmaya çalışıyorlar.

Sömürgeci-faşist rejim, elinden gelse 15 milyonluk Kürt halkını topyekün ortadan kaldırıp, kendisi için korkulu rüya olan Kürdistan Ulusal Demokratik mücadelesinden kurtulmaya çalışacak...

İsimler zorla değiştirilebilinir, türkülerin söylenmesi, radyoların dinlenmesi yasaklanabilir. İnsanların kendi ana dillerinde konuşmaları yasaklanabilir.. Ama ne zamana kadar?!..

İnsan Hakları Derneği'nin Acıklaması ; ''İŞKENCE SONUCU 149 KİŞİ HAYATINI YİTİRDİ''

1986'nın Temmuz ayında çok sayıda ilerici yazar, gazeteci, avukat ve bilim adamının girişimiyle kurulan İnsan Hakları Derneği, çalışmalarını sürdürmeye devam ediyor. Geçtiğimiz günlerde dernek başkanı Nevzat Helvacı yaptığı açıklamada, 6 aylık bir çalışma neticesinde işkence sonucu 149 kişinin öldürüldüğünün saptandığını açıkladı. Bunun yanı sıra işkence sonucu bir çok insanın sakat kaldığını, çok sayıda insanın ise delirdiğini açıklayan Nevzat Helvacı, sözlerini şöyle sürdürdü: "Gerek işkence sonucu öldürülen, gerekse aklını yitiren ve sakat kalanların yakınları bize başvursunlar. Elimizdeki sayıların çok eksik olduğunu biliyoruz."

"Baskı, işkence ve Cezaevi Komisyonu"nca hazırlanan raporda gözaltına alındıktan sonra ölüm nedenleri intihar olarak açıklananların sayısının 24, emniyet müdürlüğü, karakol ve cezaevlerinde işkence sonucu ölenlerin 97, işkence sonrası gerekli tedavi yapılmadığı için ölenlerin sayısının 14, resmi açaklamalarda çatışmada ölü olarak ele geçirildiği ileri sürülenlerin sayısının 4, cezaevlerindeki koşulları ve uygulamaları protesto etmek için ölüm orucu yaparken ölenlerin sayısısının ise 10 kişi olduğu belirtiliyor.

Helvacı bir soru üzerine, "Tüzüğün İçişleri Bakanlığı'nca onaylanmadığı için işkencelerin en yoğun olduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde (Türkiye Kürdistanı DK) şube açamadıklarını" söyledikten sonra, "işkencelerin azaldığı iddiaları doğru değildir. Azalma nedeni gözaltına alınanların azalmasından ileri gelmektedir. İşkenceler aynı hızıyla sürmektedir." dedi.

Raporun diğer bölümünde ise, işkenceden ölenlerin ölüm tarihi, yerleri ve isimleri yeralıyor.

İnsan Hakları Derneği, yazarlar, demokratik örgütler, işkence ve insan hakları ile ilgili açıklamalarda bulunurken, Türk Tabibler Birliği de işkence uygulamalarına doktorların katılmalarını, ya da yardımcı olmalarını önleyecek biçimde "Hipokrat Yemini" ve "Tıp Meslek Ahlak Tüzüğü'nü yeniden düzenleyen bir taslak hazırladı. Türk Tabibler Birliği, doktorların işkencelere katılmalarını ve yardımcı olmalarını engellemek için "Hipokrat Yemini"ne bazı bölümler eklerken. "Tıp Meslek Ahlak Tüzüğü"nde de bu amaçla bazı değişiklikler yaptı. Bilindiği gibi 12 Eylül 1980'den sonra birçok doktorun adı işkencelere katılma, veya işkencecilere yardımcı olmadan dolayı kamuoyunca bilinmekteydi. Bundan dolayı da Tabibler Odası İstanbul Şubesi ve Tabibler Birliği bazı üyelerini cezalandırmıştı.

Öte yandan Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesi, idari işlem ve eylem niteliği taşımamasına karşın, işkence olaylarında işkencecilerin yanı sıra, devletin de sorumlu tutulmasını kararlaştırdı ve işkenceye uğrayanların tazminat istemini haklı buldu. Böylelikle Evren, Özal ve Adalet Bakanı başta olmak üzere bilcümle faşistin "işkence bireysel bir uygulamadır" şeklindeki sözleri kendi mahkemelerince yalanlanmıştır.

● **Samsun'da bir genç, Jandarma Karakolu'nun 3. katından düşüp öldü...**

İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı'nın açıkladığı gibi bu rakamlar, 6 yıldan beri faşist rejimin çeşitli biçimlerde katlettiği insanlarımızın çok az bir kısmını kapsıyor. Daha yüzlerce, binlerce insanımızın akibetinden hiçbir haber yok. Bunların yakınları hala korku içinde yaşamaktalar. Daha 3-4 ay önce Türkiye Kürdistanı'nda yakınları arananların başına gelenler ortada. Dersim'li Necla Yüce, Mardin'li Hado bunların en son örnekleri...

Perde aralandıkça 6 yıldan beri yapılanlar tek tek ortaya çıkmaya başlıyor. Gözaltında iken kaybolanlar, işkencede öldürüldükten sonra "kendisini pencereden attı" diye iddia edilenlerle ilgili olarak geçtiğimiz yıl yayınlanan bir kitap, rejimin kuklası mahkemeler tarafından toplattırıldı. Yayınevinin sahibi ile kitabın yazarı Kürşat İstanbullu hakkında 1 yıldan 8 yıla kadar varan ceza isteniyor.

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda Evren-Özal rejiminin insan haklarını ayaklar altına alan uygulamalarına kar-

(Devamı 11. Sayfada)

AZİZ NESİN KENAN EVREN'İ MAHKEMEYE VERDİ

Bilar A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı ve tanınmış mizah yazarı Aziz Nesin, 12 Eylül faşist rejiminin başı Kenan Evren'in aleyhine 500 bin liralık bir tazminat davası açtı. Bilindiği gibi 1984 yılında Aziz Nesin'in de imzasının içinde bulunduğu 2600 dolayında aydının imzaladığı "Aydınlar Dilekçesi" cunta şefi Kenan Evren ile Millet Meclisi'ne sunulmuştu. Bunun üzerine Cuntanın başı Kenan Evren, 28 Mayıs 1984'te Manisa'da yaptığı bir konuşmada dilekçeyi verenleri "vatan haini' olarak nitelemişti.

Aziz Nesin, basına yaptığı açıklamada Kenan Evren'in cumhurbaşkanı olması sıfatıyla hakkında ceza davası açmadığını, bunun yerine tazminat davası açtığını belirterek, bu makamdan ayrıldıktan sonra da ceza davası açacağını belirtti. Aziz Nesin, açtığı davanın Türkiye'de demokrasinin olmadığını gösterdiğini ileri sürerek, "Hangi demokratik ülkede devlet başkanı yurttaşlarını hiçbir gerekçe göstermeden, vatan haini diye suçlamıştır? Cumhurbaşkanının bunu yaparak beni dava açmak zorunda bırakması demokrasi olmadığını gösteriyor" dedi.

Daha sonraki günlerde ise, Ankara 9. Asliye Hukuk Mahkemesi, dava dilekçesini anayasanın 105. maddesine aykırı bularak reddetti ve Kenan Evren'in kişiliği nedeniyle hakkında dava açılamıyacağını belirtti.

12 Eylül faşist diktatörlüğünün birinci dereceden sorumlusu olan Bay Evren ve şürekası yaptıklarından dolayı haklarında soruşturma açılamıyacağını "Anayasa" dedikleri paçavranın maddesi haline getirdiler. Böylelikle kendi koydukları "yasa"lara sığınıp istedikleri biçimde at koşturdular, bugün de koşturmaya devam ediyorlar. Bugün Kenan Evren Cumhurbaşkanı olduğu için mahkemeler onu koruyabiliyor. Ya yarın?.. Bay diktatör kendisinin ilelebet cumhurbaşkanı olacağını, koyduğu yasaların da ömrü billah yürürlükte kalacağını düşünüyor herhalde!..

Ne var ki, tarih diktatörlüklerin ordularına, tanklarına, toplarına, hapishanelerine hasılı tüm çabalarına karşılık günü geldiğinde yıkılıp gittiğine tanıktır. Hitler, Mussolini, İran Şahı bunların en bariz örnekleridir. Nasıl ki bu diktatörlerin tüm çabaları boşa gittiyse, Türkiye'dekiler için de bunun böyle olacağı kesin. O zaman halklarımız Evren ve Özal'dan yaptıklarının hesabını bir bir soracaklardır. Aziz Nesin gibi milyonlar çıkacaktır. Belki Aziz Nesin'e hiç sıra da gelmeyebilir...

NETAŞLILAR MÜCADELE İLE KAZANILACAĞINI BİRKEZ DAHA GÖSTERDİLER

18 Kasım 1986'da İstanbul, Ankara ve İzmir'deki Netaş işyerlerinde Otomobil-İş'in 2 bin 650 işçi ile başlattığı grev, 93. gününde sona erdi.

İmzalanan toplu sözleşmeye göre işçiler, 1. yıl için yüzde 40.5, 2. yıl için ise yüzde 30 zam aldılar. Bayram ve izin için her iki yılda 225'eş bin lira alacaklar. Sözleşme 1 Ağustos 1986'dan itibaren geçerli olacak.

1967 yılında kurulan ve Kanada Northern Telcom firmasına ait olan Netaş'ın yüzde 49 hissesi bir kamu kuruluşu olan PTT'ye ait. 1975 yılında sarı sendikayı kovan Netaş işçileri, Meden-İş saflarında birleştiler. Salt Maden-İş'i seçmekle kalmayan Netaş işçileri, bölgelerindeki diğer fabrikalarda çalışan işçilerin de DİSK'e bağlı sendikalarda örgütlenmeleri için yoğun çaba harcadılar. 1980 yılı Mart ayında fabrika önünde bildiri dağıtan işçilere saldıran faşistler, Mustafa Benlioğlu adlı işçiyi katlettiler.

12 Eylül askeri faşist darbesiyle birlikte işçi sınıfının uğradığı baskı ve zulümden Netaşlılar da paylarını aldılar. İşyeri temsilcileri aylarca gözaltına alındı. Birçok temsilci gibi bir daha sendikal çalışma yapmayacaklarına dair belgeler imzalatıldı kendilerine. Faşist diktatörlük bununla işçi sınıfının mücadelesini engelleyeceğini tahmin etti. Ama Netaşlılar bunun böyle olmadığını gösterdi: 1983 yılında Otomobil İş'te örgütlendiler.

12 Eylül sonrasının en büyük grevinde hükümet-işveren işbirliği en açık bir biçimde görüldü. İşçilerin 1 yıl için istedikleri ücret zammı 3,5 milyar lira iken, grevde geçen her gün patrona 400 milyon lira mal oldu. İşçilerin iki yıl için istediği zam patronun 20 günlük gelirine denk düştüğü halde, grev 93. gün sürdü.

Kanadalı tekel ile PTT'in ortak olduğu bu işyerinde Evren-Özal rejimi Otomobil-İş'in şahsında sendikal hareketi etkisiz kılmak ve işçi sınıfının greve çıkma hakkını yok etmek istedi.

NETAŞ Grevi başladıktan sonra, bir kamu kuruluşu olan PTT tarafından işyerine çıraklar getirtilip çalıştırıldı. Makinalar taşındı. Grev kırılmak istendi. Ama rejimin tüm imkanları kullanarak grevi baltalamak istemesine rağmen, işçiler yiğit bir şekilde direndiler.

Grevin 86. gününde İstanbul'daki işyerinden mal çıkarmak isteyenlere grevci işçiler engel olmak istediler. Olaya polis müdahale ederek, grevci işçilerden 6'sını gözaltına aldı.

Diğer yandan DİSK'in 20. Kuruluş Yıldönümü Toplantısı için İstanbul'a giden çok sayıdaki uluslararası sendika ve konfederasyon yöneticisi, Netaş grevini ziyaret ettiler. Sendikacılar grevci gömleği giymek istediler. Polis olaya müdahale etti. Daha sonra grevcilerle birlekte Otomobil-İş'in şube binasına giderken, polis grevci işçilerden birini gözaltına aldı. İngiltere Sendikalar Konfederasyonu Genel Sekreteri Norman Willis, grev yerindeki gazetecilere "Türkiye'ye demokrasinin gelip gelmediği konusunda tereddütlerim vardı. Gelmediğini iyice anladım" dedi. Sendika ve konfederasyon temsilcileri gerek grev yerinde, gerekse genel olarak Türkiye'de gördüklerini ülkelerine döndüklerinde kamuoyuna açıklayacaklarını söylediler.

YENİ GREVLERE DOĞRU

Bağımsız Lastpetkim-İş üyesi 1200 işçinin, 12 Aralık 1986'da başlattıkları grev hâlâ sürüyor. Öte yandan Türk-İş'e bağlı Petrol-İş Sendikası Petkim'in çeşitli yerlerinde çalışan 7 bin işçisi adına sürdürdüğü toplusözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesi üzerine grev kararı aldı. Buna karşılık İş Mahkemesi, petrokimya tesislerini petrol işkolunda sayarak grev yasakları kapsamına soktu. Böylelikle Aliağa, Kocaeli Petkim ve Çanakkale petrokimya tesisleri ile merkez bürolarında çalışan işçiler, grev yasağı içine girmiş oluyorlar. Ankara İş Mahkemesi'nin verdiği bu kararı eleştiren Petrol İş Sendikası Başkanı Cevdet Selvi, "Karar, ciddi bir grevin bu yasalarla yaptırılmayacağını belgeliyor. İleriye dönük bakarsak, bütün dünyada kimya işkoluna giren petrokimya işyerleri petrol işkoluna sokulmuştur. Bu anlayışla hammadesi petrol olan pekçok kimya, ilaç, kozmetik, deterjan sanayii, grev yasakları kapsamına sokulabilecektir" dedi.

Bu grevlerin yanı sıra, birçok sendika uzun süreden beri çıkmaza giren toplusözleşme görüşmelerinin sonuçsuz kalması halinde greve gideceklerini açıkladılar. Halen bağımsız BANKS'ın Yapı Kredi Bankası'nda 9 bin işçi adına sürdürdüğü toplusözleşme görüşmeleri uyuşmazlık aşamasına girerken, Türk-İş'e bağlı BASS'ın Osmanlı Bankası'nda 2 bin 300 üyesi adına sürdürdüğü görüşmeler de çıkmaza girmiş durumda.

Evren-Özal diktatörlüğü işçi haklarını mümkün olduğu ölçülerde zincire vurdular. Çıkardıkları yasalarla grevi ateşten bir gömlek haline getirdiler; işçilere karşı "Grev Polisi" adı altında saldırı güçleri oluşturdular. Tekelci Türk burjuvazisinin has adamı Özal'a bunlar da az gelmiş olacak ki, geçen yıl kurdurduğu üç kamu işveren sendikasını Türkiye İşverenler Sendikası Konfederasyonu'na (TİSK) üye yaparak işçi düşmanı cepheyi güçlendirmeye gitti.

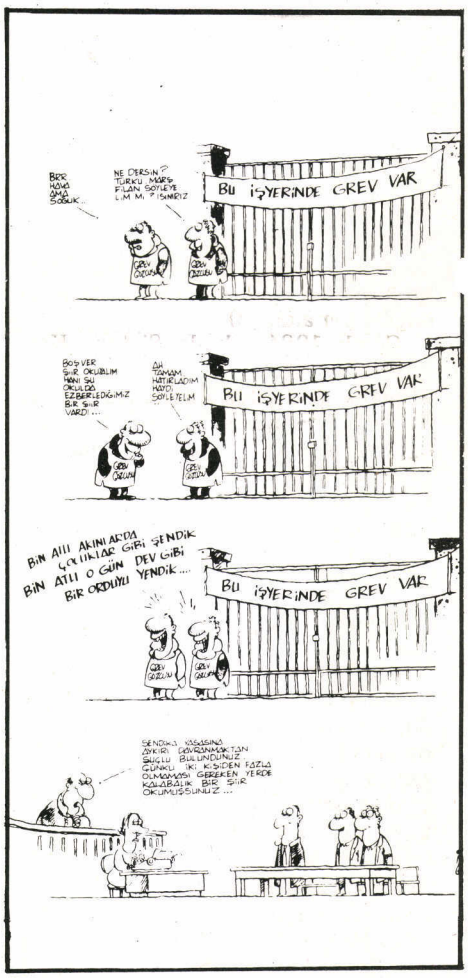
Ama tüm baskılara, yıldırmalara rağmen işçi sınıfı sindirilemedi, bundan sonra da sindirilemiyecek.

NETAŞ İLE DAYANIŞMA GÖSTERİLDİ

3 Aylık bir süre içinde yurt içinde ve dışında Netaş grevi ile dayanışmanın en iyi örnekleri sergilendi. F. Almanya'da çok sayıda sendikacı, papaz ve demokratik örgüt yöneticilerinin içinde bulunduğu bir komite oluşturuldu. Almanca ve Türkçe bir bildiri çıkartıldı, grevcilerle maddi ve manevi yardımın yapılması istendi.

Yine F. Almanya'daki Türkiye ve T. Kürdistanı'ndan demokratik örgütler merkezi olarak 500 DM'lik bir yardımda bulundular. Buna benzer maddi yardım kampanyaları grev süresince birçok yörede yapıldı.

Toplusözleşmenin imzalanmasından sonra Otomobil-İş Sendikası Genel Başkanı İlhan Dalkılış, yurt dışındaki dayanışmadan dolayı arkadaşları adına teşekkürlerini bildirdi.

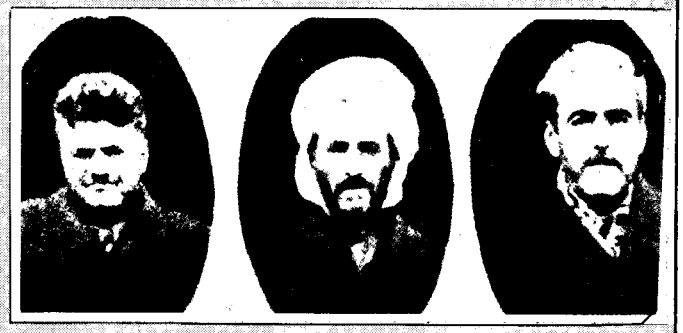
31'Ê ADARÊ ROJA ŞEHİDAN

40 sal berê, dı 31'ê Adarê sala 1947'an da sê pêşêngên Komara Mehabad, lı meydana "Çuwar Çıra" ku Qazi Mehemed dı vê meydanê da damezırandına Komara Mehebat ilan kırıbû, bı destê kevneperestan hatın bı dardakırın.

Sazkerê Partiya Demoqrat a Kurdıstana İran (PDK-İ) û Serokkomarê Mehebad, Qazi Mehemed, dı sala 1901 an da lı bajarê Mehebad da ji dayik bû. Malbata Pêşewa, malbateki oli bû. Bona vê yekê Qazi Mehemed dı medresan da dersên oli, felsefe, edebiyata Ereb û Farsan xwend. Paşê icazeyê meletiyê gırt. Lê ew, weki hındek melan jiyana xwe dı mızgeftan da derbaz nekır.

Qazi Mehemed hergav dı nava gelê xwe da bû. Derd û êşê gelê xwe dızani bû. Jı gel û welatê xwe gelek hez dıkır. Pêşewayê nemır, bo pêşveçûna gelê Kurd dı hêla cıvaki da karên hêja kır. Lı Mehebat da serokê dayreyê çandi bû. Jı ber têkoşina Qazi, lı Mehebad da dıbıstanên nû vebûn û Pêşewa dı van dıbıstanan da ders da. Her ûsa dı bın kontrola Qazi Mehemed da nexweşxana yekemin hat avakırın.

Paş mırına bavê wi Qazi, bû qaziyê Mukriyan. Dı vê warê da ji gelek hızmet ji gelê xwe ra kır. Pêşewa dı xebata siyasi da ji pır çalak bû. Bona belavbûna bir û baweriyê welatparêzi dı nava gel, jı bo rakırına tezatên nava eşiran da gelek xebat kır. Dı kar û barên "Komeleyê Jê-Kaf" da ciyê xwe gırt. Hışyarkırın û bırêzkırına gelê Kurd, dı gel hevalê xwe xebat kır. Gava lı ser bıngehê "Jê-Kaf" PDK-İ hat damezırandın, Qazi bû serokê Partiyê.

Sê pêşengên Komara Mehabad: M. Huseyin Seyfi Qazi, Qazi Mehemed û Abdulkasım Sadri Qazi

Gava Komara Mehabat têkçû, gazi û hevalên wi hatın gırtın. Kevneperestan gelek cehd kırın ku, Pêşewa bêje "Ez poşman ım. Mın xeleti kır." Lê qazi Mehemed dı dadıgehê nızami da ji mêrani berxweda, jı hemû kar û barên Komar û Partiyê ra xwedi derket. Cihê xiyanetê mırınê qebûl kır. Heya roja dawiyê ji jı armancên xwe venegeri. Dadıgeh bo Qazi û hevalên wi bıryara dardakırınê da û 31'ê Adarê sala 1947 da ew hatın dardakırın.

Dı her 31'ê Adarê da gelê Kurd jı bo biranina Qazi Mehemed û hemû şehidên Kurdıstan, anegori hal û mercan merasıman çêdıke, bı vê awayi rêz û hurmet bo şehidên Kurdıstanê ra nişan dide.

8 MART'TA DAHA GÜÇLÜ ve DAHA ÖRGÜTLÜ BİR MÜCADELE İÇİN

Her yıl 8 Mart'ta dünyanın değişik yerlerinde kadınlar, toplumsal eşitsizliğe, baskıya, zulme ve savaşa karşı seslerini yükseltirler. Böylesine önemli bir günde kadınların sorunu daha canlı bir şekilde gündeme gelir, çözüm yolları aranır.

Bir sömürge olan ülkemiz Kürdistan'da halkımız üzerinde ağır bir ulusal baskı ve sömürge politikası uygulanmaktadır. Baskı ve sömürüye karşı mücadeleyi sembolize eden diğer günler gibi, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nün kutlanması da yasaktır.

Ulusal baskı ve sömürüden de paylarını alan kadınlarımız, ayrıca kadın olarak da eziliyorlar. Toplumsal olarak ezilmenin yanı sıra kadınlar, işyerlerinde ve aile içinde ikinci sınıf insan muamelesi görüyorlar. Bilgisizlik ve cehalet ençok kadınlarımızı etkiliyor. Erkeklere nazaran okuma yazma oranı kadınlar arasında daha düşüktür. Kadınlar dışarıda çalışmanın yanı sıra, ev işleri ve çocuk bakımıyla da ilgilenmek zorundadırlar. Sağlık hizmetlerinin yetersizliğinden kadınlarımız ilkel yöntemlerle doğum yapıyorlar. Bu durum binlerce kadınımızın hayatlarını kaybetmelerine neden oluyor.

Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesinde kadınlarımıza da önemli görevler düşmektedir. Diyarbakır, Ağrı, Dersim hareketlerinden İran ve Irak Kürdistanı'nda bugün yürütülen sıcak savaşa kadar uzanan bir dizi ayaklanmada, kadınlarımız kendilerine düşeni yaptılar.

Bugün Türkiye'de iktidarı zorla gaspeden Evren-Özal diktatörlüğünün uyguladığı terörden kadınlarımız da paylarına düşeni alıyorlar: Düşüncelerinden veya yakınlarından dolayı gözaltına alınanlar işkenceden geçiriliyor, namuslarına el atılıyor.

Diktatörlüğün uyguladığı ekonomi politikanın yıkıcı etkilerinden kadınlarımız da paylarına düşeni alıyorlar. Ekonomik nedenlerden dolayı artan fuhuş,intiharlar, evden kaçmalar ve benzeri insan onurunu zedeleyen olaylar, herzamankinden fazla bir şekilde basına yansıyor. Burjuva basın-yayın organları, kadınları toplumsal mücadeleden uzak tutmak için ellerinden gelen çabayı sürdürmeye devam ediyorlar.

İçinde bulunduğumuz bu durumu değiştirebilmek için kadınlar, hem kendi özgül sorunları etrafında örgütlenmeli ve mücadele etmelidirler, hem de erkeklerle el-ele vermeli, halkımızın kurtuluş mücadelesinde yerlerini almalıdırlar.

Diğer yandan çeşitli ekonomik, politik ve sosyal nedenlerden dolayı F. Almanya'da bulunun kadınlarımız da çeşitli sorunlarla karşı karşıyalar. Dil bilmeme, kötü işlerde çalışma, bunların başında yer alıyor. Yabancı kadınlar olarak karşılaştığımız sorunlara Alman ve diğer uluslardan kadın arkadaşlarımızla birlikte çözüm arayalım.

Bizler, F. Almanya ve Batı Berlin Kürdistanlı Kadınlar Komitesi KOMJIN olarak, Kürdistanlı kadınları Uluslararası Kadınlar Günü dolayısıyla daha aktif bir şekilde mücadeleye katılmaya çağırıyoruz.

Başarımızın önkoşulu örgütlenmek ve sorunlarımıza sahip çıkmak; omuz omuza mücadele etmektir.

EVİN (KOMJIN Yürütme Kurulu Üyesi

Kürdistanlı Kadınlar Komitesi KOMJIN olarak 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle sizleri:

* Türkiye ve Türkiye Kürdistanı halklarına kan kusturan faşist dikta-

(Devamı 11. Sayfada)

HALK TÜRKÜLERİNDE DERSİM İSYANI-2

Şahin diyor, "canınızın kıymetini bilin,
Başımızda dolaşıyor kafirin yasaları."

...

Pane pane, Sahın'ê mı pane,
Eskerê Mıstê Kor i amo ma qırkeno,
Cigera mı pane wiy!
Eskerê Mıstê Kor i amo ma qırkeno;
Mezal cı mede pane.

...

Vur vur, Şahin'im vur!
Kör Mısto'nun askeri gelmiş kırıyor bizi.
Vur ciğerim vay!
Kör Mısto'nun askeri gelmiş kırıyor bizi
Aman verme vur.

...

Aşir merdana mırê qayil nêbenê,
Tornê Babay kerdê İmamê Hêsir
Xozat i persena qerevlan ra nato,
Qanunê Mıstefa Kemal i persena
Çı çiyode bervato.

...

"Aşiretler ölümüme razı olmazlar,
Baba'nın Torununun ailesini esir imamlara çevirmişler,
Hozat'ı sorarsan Qerevlan'dan bu yanadır,
Mustafa Kemal'ın yasasını sorarsan,
Ne kadar da berbat şeydir."

...

Görüldüğü gibi burada bir yandan Şahin'den halka, diğer taraftan da halktan Şahin'e sesleniş var. Şahin kitlelere sesleniyor ve canlarının kıymetini bilmelerini istiyor. Ona göre bunun için de savaşmak gerekir. Yoksa başlarının çevresinde dolaşmakta olan "Kafir'in kanunları" bu hakkı ellerinden alacak. Halk Şahin'e sesleniyor; kendilerini kırmaya gelmiş olan Mustafa Kemal'in ordusuna karşı koymasını, ona aman vermemesini istiyor. Neden gene aynıdır; askeri birlikler Dersim'i düşürdüğü takdirde yaşama hakkı ellerinden alınacak, kırım gelecek.

Burada üzerinde durulması gereken bir-iki nokta daha var: Dersim yöresinde Mustafa Kemal için genellikle "Kör Mısto" terimi kullanılıyor. Türküde geçen "Baba'nın Torunu" ise Seit Rıza'nın halk arasındaki lakabıdır. Şahin türküde "Baba'nın Torunu" ailesini (Seit Rıza ailesi) esir imamlara çevrildiğini söylüyor. Burada bahsi geçen esir imamlarla, alevilerin dini inançlarında önemli bir yer tutan ve tarihte haksızlığa uğradıklarına inanılan "Oniki İmamlar" kast ediliyor.

Bunun dışında pekçok türküde Mustafa Kemal'in, Başbakan Celal Bayar'ın ve öteki bazı devlet ve ordu yöneticilerinin ismine yer veriliyor. Onlar yapılan zulmün, katliam ve sürgünün suçluları olarak nitelendiriliyorlar.

De way way heqo, yaman o,
Çare terk o neq o,
Marê qetil û ferman o.

Vah vah tanrım, yamandır,
Bir çare bırakmıyor, haksızdır,
Bizim için katliam ve fermandır?"

Bu dizelerde yaman, çare bırakmayan ve haksız olarak nitelendirilen saldırıya geçen düşmandır. Ve düşman böyle nitelendirildikten sonra da Dersim için katliam ve ferman öngörüldüğü belirtiliyor.

"Ya de dina dina, bra vera hêgay,
Bra Mıst i fermanê Dersim i veto,
Dora destê teresê Celal Bayar i,
Bra kard i da wertê Dersim ro,
Zalım onceno jê mal û gay,
Axlerê koyê Dersim qırkêrdi qedenay,
Feqirê ke verê dêsude mêndi,
Kêrdi makna hokmati vorde rusnay."

Hey dünya dünya, kardeş aşağıda tarlalar,
Kardeş, Mısto Dersim için ferman çıkarmış,
Vermiş teres Celal Bayar'ın eline,
Kardeş o da çalıyor Dersim'e bıçağını,
Davar ve sığır keser gibi çekiyor zalim.
Dersim Dağının ağalarını öldürüp bitirdiler,
Duvar diplerinde kalan yoksulları da,
Hükümetin makinalarına koyup aşağı yolladılar.

Türküde en başta devlet hiyerarşisinin en başında bulunan Mustafa Kemal'in Dersim için ferman çıkardığı ve o dönemde başbakan olan Celal Bayar'ın eline verdiği gerçeği vurgulanıyor. Dersim ağaları öldürüldükten sonra duvar diplerinde kalan yoksulların aşağıya gönderildikleri ifade edilirken de sürgüne gönderilmeleri kastediliyor. Bilindiği gibi o dönemde sürgün edilenler önce Elaziz'e getiriliyor, ondan sonra Batı'ya yollanıyorlardı. Elazığ ise Dersim'e göre günlük dilde ifade ediliş biçimiyle daha "aşağıda" kalmaktadır. 1937 yılında Başbakan İsmet İnönü'den çok 1938'in Başbakanı Celal Bayar'dan bahsedilmesi, esas katliamın bu yıl içinde gerçekleştirilmesinden dolayıdır.

Balışer Sırtı veya Balışer Boynu diye türkçeye çevrilebilecek *"Vilê Balışer"* türküsünde de gene aynı şekilde Mustafa Kemal'in kanunları ve Dersim için çıkarılan katliam fermanı üzerinde durulmaktadır;

Ondêr yêne Mamekiye,
Raya makina tomofili,
Heq dina de bıvêsno,
Zagonê Mıstefa Kemal i,
Ya sarê xo dardo we we nedardo,
Ça kewto zidê mordemê pil i,
Ya ma sarê xo dardo we we nêdardo,
Ça kewto zındê mordemê

MUNZUR ÇEM

Kırmanc i
Ondêra na Tûrşmega
Hesen Efendiyê mı gavano,
Vana (*) "baryê mı ki şiyo Mamekiye,
Ewro mehmeke o ifada xo dano,"
Vana "baryê mı ke şiyo nêşiyor:
Verê çımanê mı mız û dumano,"
Vana "ezke vaji brayê mı kişto,
Kes mıra xebere nêvano,"
Vana "wayê çevesayi,
Hala bê darê Mami,
Çemê Muzır i corde cendegu û lesu ano."
Ya de esker nao cêrde vêja,
Ya de esker nao darde vêja,
Ap Ali'yo verde dest û pawu tadano,
Vano "Hesen Efendi xora yande,
Na zalım az mara nêverdano."
Vano "yê ma qırkerdene niya,
Bra heto zura fermano."

Meret Mamekiye'ye geliyor,
Araba yolu,
Tanrı bu dünyada yaksın,
Mustafa Kemal'in kanununu,
Ah başını kaldırdı kaldıralı,
Neden yiğitlere zıddına girmiş,
Ah başımızı kaldırdık kaldıralı,
Neden Kürtlüğün zıddına girmiş,

Meret Turşmek,
Hasan Efendim çetin geçittir,
Diyor "kardeşim bugün Mameki'ye gitmiş,
Bugün ifade veriyor,"
Diyor "kardeşim giti gideli,

Gözlerimin önü sis ve dumandır,
Diyor "zanedersem kardeşimi öldürmüşler,
Kimse bana haberini vermiyor."
Diyor, "bacım evi yıkılasıca,
Hele Mam Deresine gel,
Munzur Çayı yukarıdan ceset getiriyor."

Ah asker aşağıdan göründü,
Ah asker yukarıdan göründü
Önlerinde Amca Ali, el kol sallıyor,
Diyor "Hasan Efendi yana çekil,
Bu zalim bizde evlat bırakmayacak,"
Diyor "bizimkisi öldürülmek değil,
Bir yandan yokedilmektir (fermandır)."

(*) Türdüde sık sık geçen "vana" kelimesinin Türkçe karşılığı "diyor" oluyor. Ancak burada dikkat edileceği gibi Türkçe çevirisinde "diyor"la kastedilen kişinin cinsiyeti belli değil. Oysa erkek-dişi ayırımının yapıldığı Kürtçede "vana" denirken kadın kastediliyor. Burada söz konusu olan öldürülenin kız kardeşidir.

(Sürecek)

Kürt Yazar ve Gazeteci MAHMUT BAKSİ İLE RÖPORTAJ

S.BENGİN:Yurt dışında yaşayan bir Kürt yazar olarak 1986 yılında neler yaptınız?

BAKSI: 1986 yılında üzerinde en çok durduğum ve düşündüğüm bir konu vardı. O da Kürt çocuklarının kültürel durumları ve gelişmeleriyle ilgiliydi. Bu nedenle onlar için bir çizgi film yaptım. Bu film, ZOZAN adlı kitabımın genişletilmiş biçimidir. Zozan önce 1979 yılında İsveç Televizyonu tarafından filme uyarlandı, 1986 yılında da film Kürtçeye çevrilerek videoya alındı.

Çocuk sorunu önemlidir. Bugün Kürt çocuklarının kendi videolarına kendi anadillerinde koyabilecekleri pek bir şey yok. Çocuklar ister istemez ırkçılık kokan, vahşet kokan Türkçe yapımlı filmleri seyrediyorlar. Bu ise, çocuklarımızın gelişmeleri önünde büyük bir engeldir.

İkinci uğraşımda gazetecilik alanında yoğunlaştı. Özellikle Olof Palme cinayetiyle ilgili yazılara ağırlık verdim. Bu konuda hem İsveç gazetelerine yazdım hem de İsveç Radyosunda programlar yaptım. Palme'nin öldürülmesi Kürt halkının düşmanlarına, Kürt halkına karşı kullanmak üzere silah vermiştir. Ama ben, bu olumsuz havayı dağıtmak için kendi çapımda uğraşı verdim, veriyorum da.

S.BENGİN: Kürt dili, Kürt edebiyatı alanında yurt dışında son yıllarda bir gelişme, bir ilerleme var. Siz bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

dir bence. Yani Kürt dili ve edebiyatı geliştiği oranda, geliştiği ölçüde, aramızdaki sıcak ilişkiler de o oranda gelime gösteriyor. Sevindirici bir yan da Kürt örgütlerinin son yıllarda, sanat ve edebiyata önem vermeleri, çeşitli konuları içeren Kürtçe yapıtların yayınlanmasıdır. Bu son derece önemlidir. Ne yazık ki, bugüne değin tüm sanatsal ağırlığımızı müziğe vermişiz. Sanki Kürt halkı müziğin dışında bir değer yaratmamış gibi, hep kolayına kaçmışız.

Eğer Kürt halkı kendi derdini, istemini, acısını, sevincini sadece müzikle haykırmışsa, dile getirmişse, bunun nedeni vardır. Bu neden Kürt dilinin, Kürdistan'ı işgal eden devletlerce yasaklanmasından kaynaklanıyor. Yoksa Kürt halkı romana, hikayeye gerçekten özlem duyuyor. Oysa Avrupa'da bu yasak koşulu yoktur. En az müziğe verilen önem diğer dallara da verilmelidir. Sanat ve edebiyatta gelişmemiş bir dil, hiçbir zaman zengin ve kalıcı, yaratıcı bir müzik geliştiremez. Müziğin kökü dilde, kültürde yatar. Bu nedenle biz halkımıza tek yönlü değil, çok yönlü gitmeliyiz. Müzik tümün bir parçasıdır. Artık bundan böyle sanat ve edebiyatı içeren Kürt diline yönelik çeşitli seminerler, geceler, kültür şenlikleri düzenlenmelidir. Elbet müziğin toplum yaşamımızdaki yeri büyüktür. Müzik Kürt halkının yaşamından bir parçadır, onun gıdasıdır. Müzik aynı zamanda boyunduruk zincirini kırabilecek sevda yüklü bir silahtır. Ama sanatın diğer dallarından soyutlanmış, yalnız başına bırakılmış bir müzik, kendisi kadar yer yakar, işlev görür, o kadar.

Mahmut Baksi Olof Palme ile birlikte

BAKSI: Bence son yıllarda Avrupa'da kazanılan, elde edilen en büyük ve sevindirici gelişmelerden birisi, sizin yönelttiğiniz sorunun özüdür. Kürdistan işgal altında. Bizleri ortak bir yapıda bir araya getiren, bizleri kaynaştıran, yakınlaştıran en önemli faktör dil-

Ama dediğim gibi son yıllarda büyük bir gelişme var. Örneğin Roja Nu yayınları, Komkar yayınları ve daha bir çok yayın evleri bu konuda büyük çaba harcıyorlar. Bu gelişme yakında Kürt halk kitlesinde köklü kültürel ve sosyal değişmeleri doğuracaktır.

S.BENGİN: Önümüzdeki dönemde çalışmalarınız hakkında bize biraz bilgi verebilir misiniz?

BAKSI: Şu son yıllarda kafamı en çok kurcalayan konulardan birisi de film konusudur. Biz yirmi milyonu aşan bir halkız. Avrupa'daki sayımız yarım milyona yakın. Avrupa'daki koşullar alabildiğine iyi. Türkiye son yıllarda video denilen aracı sonuna kadar Kürt halkının asimile edilmesi için kullanıyor. Irkçılığı, Türk şovenizmini içeren, Kürt halkını aşağılayıcı filmlere çok önem veriyor. Bu bizim açımızdan son derece tehlikeli bir gelişmedir. Bugün artık video Kürdistan'ın köylerine girmiştir. Avrupa'da hemen her Kürdün evinde video var. Ve biz bu gelişmeye karşı pek etkili olamıyoruz. Oysa bu konuda çaba harcanmalı ve video düzeyinde halk tipi filmler Kürtçe olarak artık yapılmalıdır. Şöyle slogandan uzak, kültürel ve sosyal içerikli, müzikal, Kürt folklorunu işleyen filmler evleri doldurmalıdır. Benim bu konuda az da olsa çalışmalarım var. Bugüne değin üç belgesel video filmim Kürtçe olarak çıktı. İlkbahara doğru İsveç Film Enstitüsü'nün desteğiyle Kürtçe senaryolu bir film yapmayı düşünüyorum. Ancak bu iş kadro işidir, tek kişinin yapacağı bir iş değildir. Örgütlerimize bu konuda büyük görevler düşüyor.

İkinci çalışmam ise romanla ilgilidir. Dilimizde roman çok az. Bu yıl Kürtçe bir romanım yayımlanacak. Romanın ulusal bir öz ve biçim taşımasına elimden geldiğince özen gösterdim.

S.BENGİN: Bildiğiniz gibi önümüzdeki dönemde yine Newroz gündemde. Onbinlerce Kürdistan'lı bugünü anlamına uygun bir şekilde kutlayacak. Bu konuda okuyucularımıza iletmek istediğiniz bir şey var mı?

BAKSI: Newroz artık kurumlaşmıştır. Newroz giderek klasik içeriğinden de öte ulusal bir öz almıştır. Artık Newroz Kürt halkının damgasını taşıyor. Kürt halkının özgürlüğe, barışa, dostluğa karşı duyduğu özlem Newroz'larda dile geliyor. Kürt halkı hem acısını hem de sevincini Newroz'da haykırıyor. Bunda her örgütün, her yurtseverin katkısı büyüktür kuşkusuz. Ama özellikle KOMKAR'ın bu konudaki uğraşıları, çırpınması övgünün de ötesindedir. KOMKAR Newroz'u üçbeş Kürt entellektüelinin bir araya gelerek 21 Mart'ı kutlamalarından kurta-

(Devamı 11. Sayfada)

DİSK'İN 20. KURULUŞ YILI KUTLANDI

1967-1987, Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfının mücadele tarihinde yirmi yıl... Acılarla, sevinçlerle, direnmelerle, yenilgilerle, ölümlerle, işkencelerle, hapishanelerle dolu yirmi yıl..

İşçi sınıfının mücadele tarihinde 13 Şubat 1967 önemli bir yere sahip. Bu gün Türk-İş'ten ayrılan 4 sendika yeni bir konfederasyon oluşturdular: Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, kısa adıyla DİSK.

Yirmi yıl içinde DİSK ve bağlı sendikalar, sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri ışığında mücadele yürüttüler. 15-16 Haziran direnişi, DGM'lere karşı verilen mücadele, 1 Mayıs'lar.. Tüm bunlar sözkonusu olunca dost ve düşman DİSK'i akla getiriyor. Dostları için bir umut, düşmanları için korku oldu DİSK.

12 Eylül askeri faşist darbesiyle birlikte DİSK yasaklandı. Yöneticileri ve üyeleri gözaltına alındı, işkencelerden geçirildi, "ceza"lar biçildi. Ama ne var ki, tüm bunlara karşılık DİSK işçi sınıfının kalbinden silinip atılamadı.

Geçtiğimiz Şubat ayının 13'ünde DİSK'in kuruluşunun 20. yıldönümü için İstanbul'da büyük bir toplantı yapıldı. Toplantıya 99 ülkeden toplam 82 milyon üyeli 144 örgütün bağlı olduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Genel Sekreteri, 80 ülkeden bağlı 86 örgütü ile 15 milyon üyeli Dünya İş Konfederasyonu (DİK) Genel Sekreteri, 21 Avrupa ülkesinden 35 örgütün bağlı olduğu 44 milyon üyeli Avrupa Sendikaları Federasyonu (ASK) Genel Sekreteri, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Genel Direktörü'nün yanı sıra, 19 ülkeden çok sayıda sendika ve konfederasyon temsilcisi de katıldı.

Toplantıda söz alan konuşmacılar, DİSK Davası, verilen cezalar, sendikal hak ve özgürlükler üzerinde durdular. Birçok Avrupa ülkesinde var olan sendikal hak ve özgürlüklerin Türkiye'de olmadığından söz ettiler.

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri, İstanbul'dan döndükten sonra yaptığı açıklamada, işçi haklarında herhangi bir gelişmenin olmadığını, yasaklar arasında sendikal hak ve özgürlüklerin de bulunduğunu söyledi.

Evren-Özal rejiminin çok kısa bir süre önce kukla mahkemeleri vasıtasıyla DİSK ve bağlı sendikalarının yöneticilerine verdiği "ceza"lar ve DİSK'in kapatılmasının ardından böylesine bir uluslararası toplantının yapılmış olması, rejimin suratına indirilmiş bir tokattır. Bir kez daha uluslararası sendikaların yöneticileri Türkiye'de demokrasinin ne menem birşey olduğunu kendi gözleriyle gördüler, Netaş grevinde yaşadılar. DİSK'e verilen bu destek, rejime bir uyarıdır. Rejim ne kadar DİSK'i kapattım derse desin, onun savunduğu ilkeler, işçi sınıfımızın içinde yer etmiştir. Söküp çıkarmak mümkün değildir..

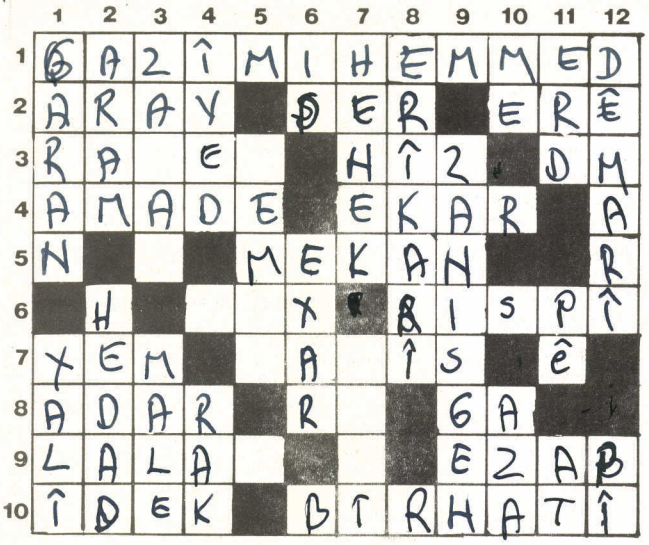
İstanbul'da yapılan toplantının yanı sıra, 28 Şubat 1987 günü F. Almanya'nın Gelsenkirchen kentinde, yurt dışında yaşamak zorunda bırakılan DİSK ve üye sendikaların yöneticilerinin çağrısı üzerine bir kutlama toplantısı düzenlenecek, konuşmacıların yanısıra sunulacak kültür programın da Melike Demirağ, Meral Taygun, Orhan Temur, Heval ve KOMKAR üyesi Wuppertal Kürdistan İşçi Derneği folklor ekibi yer alacaktır.

XAÇE RÊZ

ÇEPERAST

1/ Cumhuriyeta Mahabadê bı destê kijan serokê ve hate damezırandın. 2/ Bermaya ava kınc şûştınê.. Dıji hundır... Belê. 3/ Hacetê nıvisan heşıfandınê... Lı ser pışta hespan da datinin (beropaş)... Perê Elmanya Federal bı kurtayi. 4/ Jı bona xızmeteki hazır-sekını... Emrê feela rakırınê (beropaş). 5/ Cihê ku mirov lê dısekıne. 6/ Kêlek-tenışt... Merıvê ku gılı û gotınên wi derbazdıbe. 7/ Derd... Berxweketın. 8/ Ew meha ku newroz tê piroz kırın... Rû... Navê heyvanek. 9/ Kesên bı rık, ser hışk... Şewat, êş, êşkence. 10/ Heyvanê ne kûvi (beropaş).... Biranina wextên derbaz bûyi.

SEREJÊR

1/ Keriyê dewarên gund... Ew cihê ku kes lê tûne, bê deng û bê hıs. 2/ Hozanek ku jı Yekıtiya Sovyet were û dı newrozên KOMKAR da wê beşdar be... Hesın çêker, hesınker. 3/ Kesên ku bı serê zman dıaxıfın (beropaş)... Haceteki xebatê. 4/ Tûmên şilanê, tûmên dırıka (beropaş)... Xebat (beropaş). 5/ Berxweketın, hesret (beropaş). 6/ Jımareki (beropaş)... Emrê feela raxıstınê (beropaş). 7/ Yari... Şûşa dırêj, gılover û rast. 8/ Pıştdayin, alikırın. 9/Dıbıstana heri bılınd (Universite). 10/ Dı koma cinavê kesan yê rast da yê pırani a pêşin (beropaş).. Serbest. 11/ Zemin... Merıv bê wi nıkare bıgere.. Bendê derziyê (beropaş). 12/ Jına bave ye, lê ne dê ye... Herfa (R) were dawi jı kesên kal ra tê gotın.

Bersiva hejmara berê →

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ

(Baştarafı 5. sayfada)

şı çıkmak, Kürdistan'daki barbarlığı, işkenceleri, cinayetleri bir bir ortaya çıkarmak, bu konuda mücadele edenlere destek vermek, her demokratım diyen insanın görevidir. İşkencenin bir insanlık suçu olduğunu kabul eden Birleşmiş Milletler'in kararını bulunduğumuz her yerde haykırmalıyız. Haykırmalıyız ki, işkenceciler, sadistler, kan emiciler bir daha böyle şeyler yapamasınlar..

İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı'nın dediği gibi, işkence sonucu ölenlerin yakınları kendilerine başvurmalıdırlar. Yakınlarımızın, çocuklarımızın, hiç kimsenin böylesine bir uygulamayla karşı karşıya kalmasını istemiyorsak, bu sese kulak vermeliyiz. Güç katmalıyız.

M. BAKSİ İLE RÖPORTAJ

(Baştarafı 9. sayfada)

rarak toplumsal ve kitlesel bir biçim vermiştir. Kürt halkıyla Newroz çiçeği KOMKAR'ın varlığında her yıl kucaklaşıyor. Ne güzel değil mi?

S.BENGİN: Dengê KOMKAR okurlarına iletmek istediğiniz bir şey var mı Baksı arkadaş?

BAKSI: Ulusal değerlerinize sahip çıkın. Ülkenizi kurtarın. Bir an evvel baba topraklarına dönelim. Anadilinizi çocuklarınıza öğretin. Diğer halkları sevin, onlarla kaynaşın. Irkçılığa şiddetle karşı koyun. Kökeninizden utanmayın. Kürtçe bir deyim vardır "HER TEYR BI REFE XWE RE DIFIRE"

S.BENGİN: Baksı arkadaş, görüşlerinizi gazetemiz kanalıyla okuyucularımıza ilettiğiniz için teşekkür ederiz.

35 SAATLİK ÇALIŞMA

(Baştarafı 2. sayfada)

tıkları konuşmalarda, mücadelede kararlı olduklarını vurguladılar.

Aynı gün yine Dortmund'ta 15 bin emekçinin katıldığı bir kapalı salon toplantısı düzenlendi. İşçiler, haklarını koruma ve genişletme mücadelesinde kararlı olduklarını haykırdılar. IG-Metall Sendikası Başkanı Steinkühler, lokavt uygulama tehditlerinin sökmeyeceğini söyleyerek "lokavta karşı mücadele hem işyerinde, hem işyeri dışında tüm toplumsal alanlarda yeni boyutlar kazandı. Lokavtın kınanması yolunda bir kampanya gerekliydi. Çünkü soruna hukuksal yollardan yanıt aramak yeterli gelmiyordu" diye bitirdi konuşmasını

Sendikal mücadelenin bugün vardığı aşamada, uyarı grevlerinin işverenleri dize getirip getirmeyeceği tartışılan konulardan biri. Sendika yöneticileri bu ihtimalin çok zayıf olduğu görüşündeler. Başarının koşulu olarak en başta işçilerin morali ve dayanışma azmi gösteriliyor.

8 MART'TA...

(Baştarafı 7. sayfada)

törlüğe karşı verilen mücadeleye omuz vermeye,

* Kürdistanlı kadınların gerçek özgürlüğe kavuşacakları özgür ve demokratik bir Kürdistan için yürütülen anti-emperyalist, anti-sömürgeci, anti-faşist ve anti-feodal mücadele ile dayanışmaya,
* Eşit işe eşit ücret için,
* Yabancı kadınların yasal ve sosyal haklarının genişletilmesi ve güvence altına alınması için,
* Kürt çocuklarına ana dilde ders hakkı için,
* Kürtler için sosyal danışmanlık, radyo ve televizyonda yayın hakkının elde edilmesi için birlikte mücadeleye çağırıyoruz.

KERKÜK VE MUSUL'U...

(Baştarafı 4. sayfada)

Onu suç işlemeye itilen bir zavallı gibi göstermek, kişinin kendi kendisini aldatmasından da öte, saldırganların ekmeğine yağ sürer, onların gerçek yüzünü maskeler.

M. Ali Birand'ın "Türk askeri işgalden yana değil" demesi de benzer bir mantığın ürünüdür. Elbette o, bununla askerliğini yapan sıradan bir Türk emekçisini kastetmiyor, generalleriyle birlikte tüm orduyu kastediyor. Varsayalım ki, o ince bir diplomasiyle bir yerlere varmak, onlara "mantıklı" bir adım attırmak istiyor. Ne gezer... Onlar böyle ince işlerden pek birşey anlamazlar. Zaten görevleri de bu değil.. Saldırgan ve yayılmacı tekelci Türk burjuvazisinin emirlerini yerine getirmektir. Ne denli yanlış bir kapının çalındığını sahibinin sesinden de öğrenmek mümkün. Orgeneral eskisi ve faşist cuntanın başbakan adayı Turgut Sunalp, az ama öz konuşmuş: "ABD Türkiye'den müdahale etmesini isterse, Kerkük ve Musul'a yönelmek vacip olur." Adının açıklanmasını istemeyen orgeneral eskisi bir milletvekili ise, "Müdahaleye mecburuz. Zaten birliklerimiz de o tarafa kaydırıldı" diyor. Bu generaller emekli oldular, ordudan ayrıldılar, ama mantık hâlâ görev başındadır. Bu mantık faşist bir işgal ordusunun mantığıdır, garipsememek gerekir!...

Eğer demokratsak, savaşın bir insanlık suçu olduğuna inanıyorsak, bu işgal planlarına "ama"sız hayır diye haykırmalıyız. Ve diğer halklar gibi Kürt halkının da özgürlüğünü kararlıca savunabilmeliyiz.

SOVYETLER BİRLİĞİ'NDEN
KONUK OZAN
ARAMÊ TİGRAN
Batı Berlin ve
F. Almanya'daki tüm
Newrozlarımıza
Katılıyor

YEKŞEM / PAZAR
22.3.1987, 15.00
Westeinde 15
AMICITIA, Den Haag
--- Programm:
◉ŞIVAN, SEYDO,
◉Axaftın, Stran û Govend

ŞEMİ / CUMARTESİ
7.3.1987, 19.00
Deutsches Museum,
Kongresssaal
Museuminsel 1
MÜNCHEN 26
--- Programm:
◉ŞIVAN, DELAL
◉Axaftın, Stran û Govend

ŞEMİ/CUMARTESİ,
28.3.1987, 19.00
Audi Max- Halle (Universität)
Von Melle Park 4
HAMBURG 13
--- Programm:
◉ŞIVAN, DELAL, EMEKÇİ
◉Axaftın, Stran û Govend

ŞEMİ/CUMARTESİ,
14.3.1987, 19.00
Kölner Sporthalle,
Messegelände
KÖLN 21
--- Programm:
◉ŞIVAN, SEYDO, EMEKÇİ
◉Axaftın, Stran û Govend

YEKŞEM / PAZAR,
29.3.1987, 17.00
Konzertsaal der Hochschule
der Künste
Hardenbergerstr. 33
W. BERLIN (U-Bahn Zoo)
--- Programm:
◉ŞIVAN, KOMA AŞITİ
◉Axaftın, Stran û Govend

Hovitiyek Nu Ya Hukma Faşi
N
KURDAN DİSA MEFİ DIKIN

Hukma faşi lı Kurdıstana Tırkiyê gelê me lı ser erdê xwe dıqewrine, jı xavka bo parastına darıstanan dest bı mefi kırına gelê Kurd dıke. Lı Dêrsımê 234 û lı Ezırganê 275 gundan re kaxız şandın ku gundi jı bo koçê xwe amade bıkın. Disa lı Qersê, Xarputê û Bingolê ji bo vi kari hukma kolonyalist dest bı xebatê kırın. Dıxwazın bıneciyên wan gundan mefi bıkıne Anatoliya Rojava.

Hıngi Komara Tırkiyê sazubûye, evqas bı komi û bı hejmareki pır mefi nehatiye çêkırın. Lı ber vê sedemê lı Tırkiyê û Kurdıstana Tırkiyê nêzıki 9,5 milyon insan jı vê mefi kırınê wê zırarê bıbınin. Nêzikahiya niviya nıfusa Dêrsımê tê mefi kırın. Rejıma faşi bı vi karê kirêt ve Zagona Dêrsım a kevn bo gotınek dın dewr û dewrana reş para tine.

Pey hımber derketına dı nav millet, wazirê Çandını û Darıstanan Husni Dogan "Gundiyan ra em bı zorê koç bıkın" nabêjın, disa serokê saziya darıstana a gışti ji, em jı bo fêrbûna hın tıştan xebatê dıkın, gundi bı rızayiya xwe malên xwe bardıkın û dıçın dıbêje. Lê ewana derewan dıkın. Kaxızên wana da em bı rızayiya xwe vê bıryarê tınıne cih tê nıvisandın û imzayê gundiyan lı bın kaxızan bı zorê tê avitın. Jı bo rûyê xwe yê reş veşêrın hın gundên Aliyê Tırkan ji tevi vê şıxuli kırın. Usa ku nimayendeyên hukma faşi mecbûr ma 'Ne tenê lı hêla Rojhılat û rojhılata başur gundiyên dı nav darıstanan dıjin wê koç bıkın" gotın. Lê virên wana êdi eşkere bûye. Par ji lı Kurdıstanê gundiyên Kurd dı kampên cıvandınê da xwestın komi ser hev bıkın.

Derewek wanê dın ji ev e ku jı xavka gundi bı dılên xwe wan kaxızan imze dıkın. Lê hêzên cerdê bı zora çek û silahan kaxızan bı deh hezaran gundiyan dıdıne imzakırın. Yên imze nekın ji dıgrın davêjıne zindanan, teda û şıkence lê dıkın.

HUKMA KOLONYALİST Û FAŞİST BI MEFİ KIRINA NÛ VE DIXWAZE ÇI BIKE?

Gelê me baş dızane ku mefi bûyin bo wi jiyanek birçiti, belengazi, bı êş û derd va tıji ye.

Lı pey cuntaya 12 İlonê terora dewletê gıhişte konaxek heri bılınd. Tu malek lı gund û bajarên Kurdıstanê nema ku zılum nedit, jı şıkencan derbas ne bû. Bı sedan kes bê pırs û bê dadıgeh dane ber gullan, hatın kuştın, bı vi kari xwestın gelê me bıtirsinin. Ewana gişk têra wi nekir ku nuha ji dıxwaze qefle qefle gelê me mefi bıke. Ciyê kal û bavê me Tırkan û qaçaxên şoreşê ên Efganan bine ci-war bıke û planê xwe yê dûr û dırêj ve me asimile bıke. Bı vi kari tekoşına neteweyi ya Gelê Kurd jı ortê carek hıline. Ewana dıbêjın emê darıstanan bıparêzın, lê esker û jendırmên wana bı xwe dar û berên Kurdıstanê dışewitinın û jı holê radıkın. Alıyê dın bı projeya aliye Ruha yê (GAP) zevi û mêrgên me pêşkêşi kedxwarên imperyalizmê dıke, me mecbur dıhêle ku jı erdên xwe dûrbıkevın, gotın û mırazên wana bê cih. Plan û emelên wana evi yeki baş eşkere dıke.

Hukma faşi dızane Tevgera Rızgariya gelê Kurdıstan jı bo wi xeteriyek mezin e. Bı dek û dolawan, bı tank û topan, bı kuştın û şıkence dıxwaze meramên xwe bine cih. Lê ew lı Kurdıstana Tırkiyê 12 milyon Kurd, lı seranserê Kurdıstan ji 20 milyonê bêtır Kurd jı ortê raneke tu caran naghiye mırazê xwe. Ev yeka ji tu caran nabe, nıkare ji. Ewana wê her jı me bıtırsın, emê ji heqên xwe yeqin bı destxın.

İro her kê dıbêje ez demoqrat ım, ez pêşverû me dıvê pêşberi vi kırınên hov raweste, deng bıde. Pêvıst e rûyê wanê teni û qılêr em carek dın nişanê alamê bıkın. Parti û rêxıstınên Tırkiyê û Kurdıstana Tırkiyê be anji kıt bı kıt insan be lazım e hımber diktatoriya Ewren û Ozal bê deng neminın, pışt bıdıne protestoya, alikariya xwe bı gelê Kurdıstanê ve nişan bıdın.

Gelek rojname lı ser diroka mefi kırına gelê me nıvisin. Ne rızayiya xelkê me bı gotın û şıklên gundiyan ve tev weşandın.

Bihistın û pey nıvisandına rojnaman lı ser vê bûyerê lı Tırkiyê gelek parti dıtınên xwe gotın. Vê karê bı zori tê çêkırın protesto kırın. Hınan ji wek zulmeki dan nişandan.

Lı derweyi welat KOMKAR belavokek derxıst û belavkır. Lı belavokê da bangê hemû karkerên Tırk û Kurd tê kırın ku dıji mefi kırına xelkê Kurd dengê xwe bılınd bıkın. Alikariya xwe bı her awayi nişanê me bıdın. Disa KOMKAR roja 21 ê Sıbatê bajarên Hamburg, Berlina Rojava, Koln, Frankfurt, Nurnberg û Munihê da lı ber balyozxana Tırkiyê cıvin û meşinên protestoyan pêkani.

Jı aliyê dın Partiya Sosyalist a Kurdıstana Tırkiyê lı Cenewrê belavokek da kombûnewayê Komisiyona Heqên Mirovi a Yekıtiya Mılletan. Da ku haj pê hebın dı Kurdıstana Tırkiyê da lı ser gelê Kurd zordesti, kuştın û mefi kırın her heye û nımineyek ji ev bûyerên dawi ye.

Dıvê pêşberi vê kırınên ne insani derkevın guh bıdın deng û gotınên gelê Kurd.

Mercên aboneti: 6 mehi 10 DM, sali 20 DM
Abone şartları: 6 aylık 10 DM, yıllık 20 DM

Hesap-No. Postscheckamt Frankfurt
Konto-Nr. 405767 - 606

DERNEĞİ KOMKAR

Xwedi: Federasyona Komelên Karkerên Kurdıstan lı Elmanya Federal
Navnişan: 5000 KOLN, Burgunderstr. 35 - 37 Elmanya Federal
Berpırsiyar: A. Saydam

IMPRESSUM
Herausgeber KOMKAR - Foderation der Arbeitervereine aus Kurdistan in der BRD e.V.
Verantwortlicher Chefredakteur: A. Saydam
Druck: Eigendruck